

MATTI PIIRSalu – 70

Linnukasvatusteadlane, filosoofiadoktor Matti Piirsalu sündis 5. juulil 1947. a Raplas, Lydia ja Harald Piirsalu pojana. Kooliaastad möödusid tal Rapla Keskkoolis, neli aastat seejuures paralleelselt muusikaklassis akordioni erialal. Juba koolivaheaegadel töötas juubilar ümbruskonna kolhoosides ja sovhoosides, mistõttu Eesti Põllumajanduse Akadeemias edasiõppimise otsus oli

igati loogiline haridustee jätk. EPA lõpetas Matti Piirsalu 1971. a õpetatud zootehnikuna linnukasvatuse erirühmas, kaitses edukalt diplomitöö kalkunikasvatusest Järlepa tõulinnukasvatuse sovhoosis.

Matti Piirsalu töomehete algas Roela sovhoosis, algul haudejaamas zootehnikuna, hiljem, 1972–1981. a, linnukasvatuse peazootehnikuna. Juba 1972. a alustas põhitöö kõrvalt ka teaduslikku uurimistööd EPA eriloomakasvatuse kateedri mittekoosseisulise teadurina, mille tulemusena kaitses 1978. a Leningradi Põllumajandusinstituudis dissertatsiooni ja talle omistati põllumajanduskandidaadi teaduslik kraad. Kandidaaditöös käsitles M. Piirsalu haudemunade töötlemise ja sugukanade ratsiooni B₃-vitamiini sisalduse mõju koorunud tibude kvaliteedile.

1981. a alates töötas juubilar Sindi sovhoosi peazootehnikuna. Sealt edutati ta 1985. a tööle põllumajandusministeeriumisse, mille pideva reorganiseerimise tõttu muutusid mitu korda ka M. Piirsalu ametinimetused.

Tallinna tööle asudes oli ta algul ENSV Agrotööstuskoondise Teaduse ja Propaganda Peavalitsuse juhtiv zootehnik. Edasi järgnes pea üle aasta tõus ametiredelil Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemis. Pikemat aega oli Matti Piirsalu 1994–1997 Põllumajandusministeeriumi Maamajandusosakonna peaspetsialist, 1998–2003 Põllumajandusministeeriumi Põllumajandusosakonna Loomakasvatusbüroo juhataja ja 2004–2010 Põllumajandusministeeriumi Põllumajandusturu Korraldamise Osakonna nõunik. Sellelt töökohalt siirdus ta ka pensionile.

Tööaastate kestel on Matti Piirsalu oma põhitöö eest pälvinud mitu tosinat rinnamärki, medaleid ja au- ning tänukirju. Neist vast enam esiletõstetav on Põllumajandusministeeriumi tänukiri ja mälestusmedal „Kalevi-poeg kündmas“ 04.07.1997.

Juubilaril huvi teadustöö vastu ei raugenud ka pärast kandidaaditöö kaitsmist. Tema sulest on ilmunud üle 320 teadusliku ja populaarteadusliku artikli. Mitmeid teadustöid on ta ette kandnud rahvusvahelistel linnukasvatavate konverentsidel ja kongressidel. Kaalukaim esinemine oli Indias, New-Delhis 1996. a Ülemaailmse Linnukasvatuse Teadusliku Assotsiatsiooni XX kongressil. Ulatuslikumad uurimused olid Matti Piirsalul põhiliselt seotud Eesti linnukasvatuse ajaloo ja linnukasvatussaaduste tootmise probleemidega. Avaldatud

arvukad artiklid ja ulatusliku arvmaterjali statistilise töötuluse vormistas ta 1996. a doktoridissertatsiooniks „Linnukasvatuse areng Eestis“, mille kaitsmine andis talle filosoofiadoktori teadusliku kraadi. Doktorantuuriaastad (1995–1996) Eesti Põllumajandusülikooli juures möödusid seejuures põhitöö kõrval. 1997. a ilmus trükis ka M. Piirsalu koostatud monograafia „Eesti linnukasvatuse läbi aegade“.

Siinjuures tuleb märkida, et Matti Piirsalu on osa võtnud rohkem kui 35-st rahvusvahelisest linnukasvatusealast kongressist või konverentsist, sealhulgas kõigest 20-st Eesti, Läti, Leedu ja Soome linnukasvatuse konverentsist (1993–2013) Eesti linnukasvatavate esikõnelejana. Suure panuse andis Matti Piirsalu Eesti vutitõu hääbuvate, kuid säilitamist vajavate Euroopa linnutõugude hulka määratlemisel ning hiljem tõu säilitamiseks ja aretustöö korrastamiseks selle riiklikuks rahastamiseks. Ta oli Eesti vuti aretustöö kuraatoriks aastatel 2000–2014. Teaduskaadri kasvatamise lahtrisse tuleb Matti Piirsalule märkida kümme retsenseeritud doktori-, kandidaadi ja magistratööd.

Oma rikkalikke töökogemusi on M. Piirsalu ikka püüdnud teiste linnukasvatavate jagada. Ta on olnud kaasautoriks mitmete oluliste käsiraamatute (1993. a ilmunud „Linnukasvatuse I, II ja III“ ning 1997. a ilmunud „Põllumajanduslindudele soovitatavad söötmissnormid Eestis“) koostamisel. Käesolevasse sajandisse jääb „Linnukasvatuse I“ (2007), „Linnukasvatuse II“ (2008) ja „Linnukasvatustermid“ (2011) kaasautorlus.

Matti Piirsalu on alati olnud ühiskondlikult aktiivne. Viimaste aastate ettevõtmiste mahtu näitavad küllaldaselt juba mõnedki tema ühiskondlikest ametitest: 1992.–2014. aastatel Eesti Linnukasvatavate Seltsi juhatuse esimees, 1997. aastast seltsi auliige, 2014. aastast seltsi auesimees, 1995. aastast Ülemaailmse Linnukasvatuse Teadusliku Assotsiatsiooni Eesti osakonna sekretär, 1998. aastal Eesti osakonna president, 1997–1998. aastatel Eesti Tõuloomakasvatuse Liidu asepresident.

Matti Piirsalu on alates 1990. a Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi liige, alates 1999. a seltsi eestseisuse liige.

Seni oleme juubilaril püüdnud iseloomustada tema tegevusega väljaspool kodu, teenistusredeli astmikutel. See on olnud üledukas. Sama edukas on olnud ka juubilaril pereelu. Koos kaasa Kadriga on üles kasvatatud ja ellu saadetud tütar Tuulike, kasutütar Aiky ja poeg Lemmo, kes on teinud Matti neljakordseks vanaisaks. Kogu tööalase stressi ja tavaliselt ülevoolava energia on Kadri ja Matti maandanud suvekodu rajamisele-majandamisele Pärnumaal ja muidugi Murastes, kodu-aias.

Soovime juubilarile tugevat tervist ja jätkuvalt energilist tegutsemist pensionipõlves oma meelishobide viljelemisel ning lastelaste (ning miks ka mitte lastelastelaste) kasvatamisel!

EMÜ emeritprofessor
Harald Tikk